

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Литвиненко Д.О.

студентка,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО: СУТНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Державно-приватне партнерство є відносно новою категорією в законодавстві України, яка характеризується взаємодією державного та приватного сектору. ДПП хоча і має закріплення на нормативно-правовому рівні, але містить певні прогалини, що призводить до появи проблеми розуміння цього інституту, а як наслідок повільне впровадження такого співробітництва в нашій державі.

Не вирішеним залишається питання тотожності понять «державно-приватне партнерство» та «публічно-приватне партнерство». Своїм походженням назва цієї співпраці зобов'язана англійського терміну «public-private partnership». Так, зарубіжні країни прихильні більш до закріплення даної концепції у якості публічно-приватного партнерства, бо партнером у такому випадку не є виключно держава. На відміну від такого розуміння, законодавство України надає перевагу застосуванню категорії саме «державно-приватного партнерства», через те, що зазначений термін акцентує визначну роль держави у процесі реалізації співробітництва [1, с. 89].

Також на сьогодні, сутність ДПП визначається дослідниками у своїх наукових працях по-різному, бо вони відштовхуються насамперед від того, що формулювання поняття здійснюється як у широкому, так і у вузькому значенні. У широкому розумінні ДПП – це взаємовідносини держави та бізнесу, що склалися для здійснення розвитку у певних сферах. Вузьке розуміння, в свою чергу, полягає в наявності конкретних договорів, спрямованих на реалізацію проектів суспільного значення. На основі викладеного, ДПП визначають як: форму співробітництва; альянс між владою та бізнесом; соціальний інститут; фінансову угоду [2, с. 10–11].

Закон України «Про державно-приватне партнерство» надав визначення ДПП як співробітництва між Україною, АРК,

територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування, Національною академією наук України, національних галузевих академій наук (державних партнерів) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, установ, організацій (приватних партнерів), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому законодавством та закріпив основні принципи реалізації [3]. Таке розуміння ДПП в цілому відповідає усталеним загальним вимогам та узгоджується з принципами представленими Європейською Комісією.

Ознаки ДПП, закріплені у законодавстві дають можливість виокремити його у якості самостійного інституту та допомагають відмежувати від інших форм взаємодії держави та бізнесу.

ДПП безумовно має безліч переваг, до яких відносять: заощадження Державного та місцевих бюджетів України; розвиток інвестиційної діяльності; поєднання державних та приватних інтересів з метою спільної реалізації проєктів для досягнення виконання суспільних завдань; довгострокове партнерство як певна гарантія для сторін (може бути й 50 років); розподіл ризиків між партнерами [4, с. 119]. Однак, на відміну від практики зарубіжних країн, за Законом України «Про державно-приватне партнерство» право власності на об'єкти державної та комунальної власності не передаються приватному партнеру, а підлягають поверненню після спливу дії договору. Тобто фактично відбувається лише надання приватному партнеру частину державних функцій або функцій органів місцевої влади в залежності від види об'єкта права власності, що свідчить про певні обмеження для приватної сторони [5, с. 31].

Єдиної форми реалізації державно-приватного партнерства у світовій практиці не обрано. Так, законодавство України також не містить вичерпного переліку договорів, які можуть укладатися в рамках такого співробітництва, але майже весь досвід побудовано на основі концесійного договору. Також закон дозволяє розширити перелік сфер, у яких може застосовуватись ДПП. Відсутність чітко регламентованих меж у впровадженні ДПП призводить до наявності розгалуженого регулювання окресленого інституту з боку держави та незбалансованості проєктів щодо рівномірного розвитку кожної сфери. Як наслідок, очевидним є те, що сфери охорони здоров'я та культури не відносяться до «популярних» та не вважаються привабливими для потенційних вкладників [6, с. 145–146].

Підсумовуючи викладене, можна сказати, що державно-приватне партнерство повинно стати ефективним механізмом розвитку суспільно-значущих сфер. Для здійснення такого співробітництва держава разом із приватним сектором визначає напрями та мету ДПП, розробляє проекти співпраці та забезпечує їх ефективну реалізацію. Проаналізувавши ДПП в Україні вбачається, що наявна необхідність його доопрацювання на законодавчому та доктринальному рівні, через відсутність сталою практики та багатого досвіду, який має дещо розрізнений характер із зарубіжними країнами. На мою думку, Україна має всі необхідні засоби для поширення застосування ДПП, але для цього потрібно провести вдосконалення законодавства про ДПП, доповнити його положеннями з міжнародного досвіду; здійснити ліквідацію прогалін; впровадити гарантії для сторін угоди щодо зобов'язань її виконання; підвести ДПП на доступний та зрозумілий рівень для потенційного інвестора.

Список використаних джерел:

1. Петрова І.П. Поняття державно-приватного партнерства: оцінка зарубіжних і вітчизняних визначень / І.П. Петрова // Вісник економічної науки України. – 2014. – № 3(27). – С. 88–99.
2. Павлюк К.В., Павлюк С.М. Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. – 2010. – № 17. – С. 10–19.
3. Про державно-приватне партнерство [Електронний ресурс]: Закон України від 1 лип. 2010 р. № 2404-VI. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>
4. Нехайчук Д.В. Використання інструментів державно-приватного партнерства задля фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку держави // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – № 8. – С. 118–123.
5. Апаров А.М. Державно-приватне партнерство як особлива правова форма співпраці держави з приватним бізнесом / А.М. Апаров, А.В. Яценко // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2015. – № 4. – С. 27–35.
6. Дубок І.П. Сутність та особливості державно-приватного партнерства / І.П. Дубок // Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. – 2014. – Вип. 2. – С. 139–149.